

nobis sine nobis". Za sedaj samo pozornost svojih bralcev obračajo „Novice“ na gibanje naših južnih bratov in bodo v prihodnje imele stalen predal za te prevažne zadeve držé se prislovice: „sloga jači, a nesloga tlači!“

### Občni zbor Matice slovenske v Ljubljani

je v četrtek 1. dan meseca decembra 1870. l. in po sveti maši, ki se bode ob 8. uri zjutraj služila v stolni cerkvi, se občna skupščina v čitalničini dvorani prične ob 9. uri dopoldne. Vrsta razgovorov jej bode ta-le: 1. Prvosednikov nagovor. 2. Tajnik prebere odborovo poročilo o njegovem delovanju od 1. septembra 1869 do 1. decembra 1870. l. 3. Račun od 1. julija 1869. l. do 1. julija 1870. l. 4. Volitev treh udov, da pregledajo, presodijo in potrdijo odborov račun vsled 9. §. a) Matič. pravil. 5. Proračun od 1. julija 1870. l. do 1. julija 1871. l. 6. Volitev 12 odbornikov in sicer: a) 10 odbornikov namesto odbornikov 1866. leta izvoljenih, ki so I) izmed ljubljanskih: gospodje 1) dr. J. Bleiweis, 2) Anton baron Cojz, 3) Luka Jeran, 4) Luka Svetec. 5) Iv. Vávru; II) izmed vnanjih: gg. 6) Jožef grof Barbo, 7) Jož. Gorup, 8) † Ant. Janežič, 9) dr. Jož. Ulaga, in 10) Andr. Winkler. b) 2 odbornika, in sicer: 11) namesto † g. dr. L. Tomana, izvoljenega 1869. l.; in 12) namesto g. Matija Majarja, 1868. l. izvoljenega, ki se je odpovedal Matice.

**Opomba 1.** Volilni list je veljaven le tisti, ki ga je družbenik lastnoročno pisal ali saj podpisal.

**Opomba 2.** Račun za preteklo in proračun za prihodnje društveno leto se pred razgovori razdelita nazočim družbenikom.

V sredo 30. novembra in v četrtek 1. decembra popoldne pa ima Matičin odbor svojo sejo, v kateri se obravnava sledeče: *A. pri XVIII. skupščini:* 1. Prebere in potrdi se zapisnik XVII. odborove skupščine. 2. Tajnikovo poročilo o važnejših stvaréh od XVII. skupščine. 3. Tajnik prebere poročilo, katero odbor VI. občnemu zboru dá o svojem delovanju od 2. septembra 1869. l. do 1. decembra 1870. l. 4. Gosp. dr. Razlagova nasveta: a) Naj odbor občnemu zboru predlaga, da bi Matica pred velikim naučnim slovníkom izdala „mali naučni slovník“ vzlasti potreben in koristen bolj priprostim bralcem časnikov itd. b) Naj odbor sklene, da Matica na svetlo dá znanstven časopis v zvezkih na vsake tri mesece ter ustanovnikom pošilja zastonj, sicer pa prodaja naročnikom. 5. Ktere knjige naj Matica na svetlo dá prihodnje (1871.) leto? 9. Posamesnih odbornikov nasvetje. — *B. pri XIX. skupščini:* 1. Volitev prvosednika, njegovih dveh namestnikov, blagajnika, pregledovalca društvenih računov in dveh ključarjev. 2. Volitev gospodarskega odseka. 3. Volitev odseka za izdavanje knjig. 4. Volitev odseka za izdavo narodno-slovstvenega blaga. 5. Tajnikova služba za prihodnje 1870/71. leto. 6. Sklepi (?) VI. občnega zbora. 7. Nasvetje posamesnih odbornikov.

Premoženje Matice slovenske znaša: v gotovini v hranilnici naloženi 6163 gold. 20 kr., v obligacijah po imenni vrednosti 25.700 gold., vrednost lastne hiše 10.631 gold., inventarna vrednost 300 gold. — Torej vsega skup 42.795 gold. Njeni dohodki od 1. julija 1870. do 1. julija 1871. leta znašajo 6215 gold. 74 kr. Po odbitih stroških bode Matici za izdajanje knjig še ostalo 5075 gold. 74 kr.

### Mnogovrstne novice.

\* Iz avstrijskega cesarstva se je od leta 1850. do 1869. izselilo 57.726 ljudi — največ (43.645) iz Pemskega, najmanj (96) iz Koroškega.

\* Nove železnice letošnjega leta v Avstriji (brez Ogerske) znašajo 363.9 milj; podvzetnikov teh železnic je 21, delalo jih je 145.576 delalcev z 5186 vozovi in 42 lokomotivi. — Do meseca septembra so se odprle sledeče: železnica Strelic-Grusbach-Znojemska na Moravskem, 10.9 milj dolga, — iz Karlovih-Varov v Heb na Pemskem 6.75 milj dolga, — Duks-Komotovska 4.778 milj dolga, — Kolin-Mladoboleslavska 7.16 milj dolga in Paršnicko-Trutnovska-vic na Pemskem. 4 druge, med katerimi je ljubljansko-trbiška, so tudi že dodelane, policijsko ogledane, pa se še niso odprle. Še ta mesec bodo dodelane 4.

### Slovensko lepoznanstvo.

#### Iz zbirke za naše rojake vojake.

7.

#### Odhod iz tujega.

Veselo moje je srcé,  
Spolnile so se mi željé:  
Zdaj iti k svojim jaz ljudém  
V predrago domovino smem.

Pred mano širi se morjé,  
Pred mano strme so goré,  
Pa kaj vse to je meni zdaj,  
Ko grem spet v svoj domači kraj!

Adíjo, tuja ti dežel,  
Iz srca kličem zdaj vesel!  
Na Kranjskem biti že želim,  
Da srečen tam ko tič živim.

Jos. Cimperman.

### Dopisi.

**Iz Koroškega.** † (*Učiteljski zbor.*) Zborovalo se je v Celovcu, in blizu 150 učiteljev iz vseh krajin Karantanije se je v ta namen zbralo. Prvi predmet obravnav je bila šolska disciplina, ker je novi šolski red marsiktero reč o tem premenil. Misli o kazni in hvali niso bile nove, in ponavljalo se je večidel le to, kar so filantropi že davno zahtevali. Bolj zanimivo je bilo to, kar se je povedalo o rečéh, ktere odgojo in nauk zeló težaven dela, med katerimi v prvi vrsti stoji slaba plača učiteljev in še zmiraj navadna učnina ali šolski denar. Koliko trdih in žaljivih besedi mora učitelj slišati, kedar gré za plačo težkih zasluženih soldov, in kako potem večkrat krvavo zaslužen denar še le dobiva, ne bodem razlagal na dalje, ker bi le vodo v morje nosil. Obečalo se je nam že večkrat, da se bo šolnina odpravila in z davkom vred plačevala, in da se bo plača poboljšala, al — kedaj? Zdi se nam to kakor pogled Mojzesov v lepo deželo Kanaan, katero je smel videti, pa je ni dosegel. Te besede govornika so izbudile gromovito ploskanje med poslušalci, ki se je še le vleglo, ko je deželni šolski svetovalec povedal, da že prihodnje šolsko leto vsak učitelj dobí najmanj 300 gold., in da se bodo tudi povekšane učiteljske plače, kakor jih zahteva nova postava, kmalu v red spravile. Govorilo se je potem še o premembi društvenih pravil, in o sestavi knjige koroške vojvodine za učence. Zadnjič se je sprejel z glasno pohvalo prejšnji c. kr. deželni deželni predsednik baron Kübeck, kateri je vselej toplo

srce za šolo in učiteljsko društvo kazal, za častnega uda, kar se mu je hitro po telegrafu v Gradec naznailo, in za katero čast se je po tisti poti s srčnim pozdravom zahvalil. Iz Ljubljane so poslali zboru učitelji mestne šole pozdrav, kateri se je z velikim veseljem sprejel.

**Iz Bekštajnskega na Koroškem.** (*Letina.*) Leta 1870., kakor drugod, kmetje tudi tukaj ne bodo lahko pozabili. Že pretekla zima, ki se je s sv. Lukežem začela, in prav prav huda bila, je do čistega snedla vso ozimino, je zabranila napraviti drv in stelje itd. Ves kmetovski trud pretekle jeseni je pod snegom zginul, ničesar mu ni ostalo, kakor sami davki. O spomladi niso imeli vsi dosti semen, čisto prazno polje obsejati, od kod pa potem pridelka kaj? — Pa tudi vigredna setva se ni dobro skazala, razen ječmena in ovsa, je vse drugo te slabo izdajalo, koruzo je črv zeló poškodoval, ajdo je slana pokuhala, repe čisto ni nič itd. — Obljuba je sicer bila za odpust davkov zavolj slabe letine, al, kakor se kaže, je splavalo tudi to upanje po vodi. O pustu ne bo menda slišati druge godbe kakor neprijeten glas trdo napetih bobnov!

**V Gorici** 17. nov. — Včeraj je bila tukajšnjemu odvetniku dr. Lavriču izročena ena prvih razsodbe v slovenskem jeziku. Ta razsodba nosi datum: v Tržiču 16. kozoprska 1870. št. 3138/LXXXI. Tako sta laški Tržič (Monfalcone), v čegar okrajih prebiva le malo Slovencev in italijanski sodnik, ki se je v zadnjem času naučil našega jezika, pokazala svetu, kaj je enakopravnost. Kdor vé, v kakih kleščah smo bili gledé enakopravnosti v uradnih posebnostih mi goriški Slovenci, mora priznati zasluge dr. Lavriču, ki si je zeló trudil vpeljati naš jezik v tukajšnje uradnike. Naj bi ga posnemal vsak odvetnik in notar po Slovenskem!

**Iz goriške okolice** 11. nov. B. — V poslednjem listu „Novic“ smo v dopisu „iz Tomina“ z veseljem čitali, kako vrlo je Tominsko okrajno šolsko svetovalec v seji 27. in 28. oktobra slavno ustanovilo svoj prvi proračun za 14 mesecev, namreč za meseca november in december t. l. in za leto 1871., s katerim denarom, ki pride po tem takem v šolski zalog, se bo po novi šolski postavi plačevalo namreč: vse plače učiteljev, stroški za kurjavo itd. in vse, kar imenovana šolska postava veleva. Med drugim tudi čitamo, da se bodo z omenjenim denarom zidale nove šole, in da dobí Tom in glavno šolo itd. — Vsak rodoljub, kteremu je mar za blagor človeštva, se mora veseliti, ko čita, kako vrli naši Tominci se postavne poti drže in ne zanemarjajo skrbeti za materialno in duševno moč o izreji in odgojevanji njezne mladine in njenih učiteljev. Bog živi vrlega g. Pagliaruzzi-a in njegove blage tovarše, ki ne odlagajo spolniti to, kar se je dolgo let popred zanemarljivo in se ne dá več postavno kar nič odlagati! — Upljivo pričakujemo vsi dobromisleči, posebno pa učitelji tudi pri nas dan za dnevom enako določene izvršitve postavne poti, da se v djanji izpelje in s tem postavi zadost.

**Izpod Begunšice** 12. nov. (*Železnica v Lescah; posekana jagnjeda v Radoljici.* — Konec.) Pa so rekli: „postavimo kolodvor na gmajno k sv. Ani, da bo vsaj bliže Radoljice“. To je tista ljubezen do Leščanov, ki pravi: „če jez nimam, pa tudi ti ne smeš imeti“. Popotniki bi pa tje po gmajni posedali, kedar bi se pripeljali na postajo, ali čakali, da se odpeljejo; vozniki bi konje po grmih privezovali, ko bi še kaj grmovja kje bilo?! Hiše tam daleč ni nobene, in to bi bilo prav romantičen eldorado za popotnike, zlasti v grdem vremenu, pozimi ali ponoči; prav pripravno tudi za uradnike kolodvorske! — Pravijo še tudi: „pri nas je mnogo uradov“. To je res prav tehtna beseda na pa-

pirji; al kdor okoliščine pozná, temu malo veljá. Kdo se bo pa v vaše urade po železnici vozil? K večemu kak Dolinec, kedar ima pri političnem uradu kaj opraviti, in teh opravil je že dandanes malo, in jih bode še manj, ko bodo večidel vse oskrbovala županstva. Ali že kak Ovsišan, ko bi se ravno ob pripravi uri mogel peljati v Radoljico. Sicer se pa v Radoljico ne bo vozil po železnici ne Bohinjec ne Beljec, ne Brezničan ne Begunec, tudi Ljubničanom in Dobravcem ne bo kazalo nazaj na Podnart hoditi, da bi ondi ure čakali in se v Radoljico vozili, ker je skoraj lahko že v Radoljici, predno na Podnart pride. Ker vsem ljudem še Bog vstreči ne more, toraj bodo morali tudi Radoljičani potrpeti. — Pri tej priliki se nam potrebno zdi omeniti, da bi dobro bilo za občinstvo in železnico, ako bi se vožnji red predružil toliko, da bi se odpeljalo zjutraj prav zgodaj iz Trbiža, in popoldne kasneje se vrnilo iz Ljubljane. Tako bi mogel marsikdo v enem dnevu svoje opravke v Ljubljani opraviti; tudi bi se lahko ljudje v pondeljkih v Kranj na trg vozili in spet nazaj, kar pri sedanji vožnji ni mogoče. Železnica bi imela več ljudi in več zaslužka.\*) — Še nekaj. Ni pa Radoljica še pozabila nesreče, da hlapon memo nje žvižga, že jo je zadela druga velika nesreča, kakor vé „Tagblatt“ povedati. Ondotni župnik je posekati dal 4 jagnjeda, ki so rastla tik zida pred cerkvijo na cerkvenem svetu, a mestnih očetov zato še poprašal ni. To je groza pisarju! Hitro se skliče mestni zbor, obsodi se župnik kot Kristus pred Kajfom in judovskim zbirališčem. Ker pa Radoljiški purgarji nimajo več „jus gladii“, se brž najme dohtar — in povrh tega se še na škofijstvo piše, naj kar brž brž prestavi tacega župnika, ki se noče mešati med Radoljiške „liberalne otrobe“, temveč je pri zadnjih volitvah za deželni zbor v Tržiču največ pripomogel, da pride národni poslanec do svoje pravice. Drevesa so o deževnem vremenu močila cerkveni zid, o vetru trgala streho, da je zatekalo na zid, in zato jih ni bilo dalje pustiti tik lepe gotiške cerkve, ki jih ima na Kranjskem malo para.\*\*\*) A kaj je „liberalcem“ Radoljiškega mesta mar, če lepa in umetno zidana cerkev škodo trpi, — da se le s trte zviije priložnost, národnega župnika tožiti in mu ponagajati! Pametni ondotni ljudje so pa rekli: če je našim mestnim očetom res toliko mar za lepoto cerkve in mesta, naj bi bili to, kar jih pot, dopisovalec in odvetnik stane, raji obrnili za popravo dveh oltarjev v cerkvi, ki sta v lasti ondote grajsčine, pa strgana kot zid grajskega vrta, ter čakata že mnogo let popravila, v tem ko je poštena fara skoraj vso drugo cerkev v smislu prvotnega gotiškega sloga lepo popravila in prenovila. Liberalizem „hic Rhodus, hic salta!“ — Še grše za tožnike, ako je govorica resnična, ki že več časa od ust do ust gre po vsem mestu, je pa to, da je tožba zoper župnika le nasledek osebne srditosti nekega gospoda, kteremu župnik ni mogel v vseh rečeh volje spolniti. Bil je ta gospod cerkveni ključar, zdaj je srenjski svetovalec, in župnik je moral namesti njega enkrat že dobro plačati, kar „Tagbl.“ vé h koncu svojega dopisa povedati. Dal je namreč župnik za nove stole v cerkvi hraste sekati na cerkvenem svetu. Ker je bil sam bolan, in ni mogel iz hiše, je naprosil tedanjega ključarja gosp. Fr. Hudovernika, naj gré k delalcem pogledat, da bo vse prav. In ta je ukazal, da se morajo posekati tudi še trije hrastje, ki so stali na sosedni vdovini zemlji, dasiravno mu je med drugimi delalec

\*) O tem glejte tudi obravnave kupčijske zbornice v zadnjem listu „Novic“.

\*\*) Sploh pa je tudi znano, da dandanes celó pri cestah ces. cestni stavbniki ne pusté jagned staviti poleg cest, če je blizu njih kako zidovje, ker daleč razprostirajo svoje korenine.

Vred.

Vred.

Srednjek izpod mesta naravnost rekel: gospod! ti niso cerkveni. Župnik je te hraste potem vdovi jako drago plačal — a ne vsled tožbe, temuč po zasebnem porazumljenji. — Brez zamere! saj smo po „Tagblattovem“ natolcevanji prisiljeni bili pozvoniti tudi na drugo plat zvoná.

**Dravljje** 18. nov. — Blagovolite drage „Novice“ povedati svojim bralcem gospodarjem, kako koristna je za našo deželo živinozdravniška in kovaška šola v Ljubljani. Jez sem imel 4 leta starega konja, kateri je imel na vseh štirih nogah strelnega raka, vrh tega se je na eno sprednjih nog celó do kosti zbodel; vsak je mislil, da tega konja nobeden ne bode več ozdravil. Al hvala Bogú, moj konjiček mi je rešen, — v živinozdravnišnici ga je gosp. P. Skalè v dveh mesecih do dobrega ozdravel, ker mu je bilo treba na podplatih vso streló izrezati. Dolžnost me veže, da vsakteremu gospodarju priporočam, ako ima bolno živino, naj se obrne do učenih mož v živinozdravnišnici ljubljanski.

J. G.

**Iz Ljubljane.** — Danes je občni zbor družbe kmetijske. Vreme je tako neugodno, da že več let tacega neprenehanege deževja novembra meseca ne pomnijo, bode menda tudi ovira obilemu shodu družbenikov iz dežele. — Tudi sejm, ki se je pričel v ponedeljek, je vsled slabega vremena bil slab in kupčije bilo je malo. Goveje živine bilo je malo na sejmu, še manj pa konj. Cena govedom se je nekoliko znižala; tujega kupca razen enega Hrvata ni bilo nobenega, in ker tudi domači mesarji niso segali po njej, se je živina večidel domú gnala. Več kupca je bilo za konje, ki so se dobro prodali. — Žita ni bilo nič. — Najbolji sejm je imela na sejmišču loterija tiste ženske Eme Willardt-ove, ktera za 20 krajc. kaže „kunstkabinet“, za katerega pa se nobeden ne briga, ampak le za to, da bi vlovil kako srečko. Ker veči del dobitkov je tak, da niso 6 soldov vredni, je ta „kunstkabinet“ le špekulacija na žep take množice ljudi, ki so na duhu in premoženji revni. Na semajin dan so se nam pritožili kramarji, da vse je vrelo le na limanice gori omenjene ženske, mislé, da se ondi ruta, kos platna ali kaj tacega vjame za 20 krajc. Zato vprašamo gospode mestnega magistrata: ali vedó, da „kunstkabinet“ je le preteveza za loterijo, in koliko od loterije, po kateri bode „kunstkabinetlerca“ odnesla gotovo več kot 1000 gold. dobička, pride ubožni blagajnici na dobro? Mi jih opomnimo, da ljudje zeló mrmrajo.

— Poslanci naši pridejo, razen gosp. Svetca, ki gré v Pešt v delegacijo, v četrtek ali v petek nazaj v Ljubljano. Dobro došli! Gosp. dr. Costa je unidan deputacijo Notranjcev spremil k cesarju.

— (Železnica ljubljansko-trbiška) se še ni odprla, kakor se je za gotovo napovedalo. Nenavadno deževje je sém ter tje pokvarilo železnico. Tako se je v nedeljo na Suhi blizo Loke velika škoda zgodila, da je voda, ki se sicer od več krajev izteka v Žabnico, ta pa navadno v zemljo pogubi, stopila čez polje in ceste, lesen most vzela in kmetu hišo podrla. Domači ljudje so inženirje svarili, da ne bo prav tako, kakor so ondi železnico delali, pa jih niso ubogali, zdaj pa železnica trpi škodo in jo bo morebiti še večkrat.

— Gosp. dr. pl. Lehman, c. k. državni pravdnik in gosp. Heinricher, c. kr. deželne sodnije svetovalec, sta imenovana za svetovalca c. kr. deželne više sodnije v Gradcu.

— Radostni slišimo, da v občni zbor Matičin pride tudi mnogo odličnih gospodov iz Hrvaškega in Dalmacije.

— (Dramatičnega društva) nedeljska predstava v deželnem gledališču zadovoljila je mnogobrojno zbrano

občinstvo po vseh prostorijah. Ponavljala se je igra „Pot skozi okno“; nastopila je v njej prvokrat gospodičina Zupančeva iz Vipave, ki po daljnem izobraževanju utegne postati dobra moč dramatičnemu društvu. — Po gosp. Aleševcu poslovenjena burka „Živomrtva zakonska“ izbudila je toliko smeha po izvrstnem predstavljanji gospé Odi-jeve in gosp. Šušteršiča, da bode ta burka gotovo še večkrat se radostno sprejela na gledališkem odru. — Muzika operete „Skrivnost ljubezni“ ni ravno originalna, a vendar precej dobro sestavljena; odlikovala sta se v njej posebno gospoda Meden in Valenta po petji in igranji; tudi gospodičina Neugebauerjeva je kot pevkinja jako dopadla; želeli bi jej le več živahnosti. Omeniti pa še moramo našo izvrstno igralkinjo gospodičino Brusova, ki je v vseh treh igradah izvršila razne naloge jako dobro, in pa vojaško godbo, ki je pri produkciji po svojem kapelniku g. Šantel-nu iz narodnih pesem sestavljenih „Domačink“, kakor tudi pri spremljevanji muzičnega dela pri opereti se posebno odlikovala. — Kakor slišimo, bode prihodnja gledališka predstava dramatičnega društva na čast Preširnovem godu 1. decembra, ki je dan občnega zbora „Slovenske matice“.

— (Čitalnica) napravi prihodnjo nedeljo (27. nov.) drugo „besedo“ po tem-le programu: 1. „Glasi domovinski“, moški zbor zložil Vogel. 2. „Toskanska barokarola“, samospev za sopran zložil Kamilo Mašek. 3. Peterospev za sopran, alt, tenor, bariton in bas iz opere „Cosi fan tutte“ od Mozarta. 4. O krasnoslovji; berilo, sestavil dr. R. Razlag. 5. „Na hribih“, čveterospev za sopran, alt, tenor in bas, zložil dr. G. Ipavec. 6. „Kovaška“, moški zbor s čveterospevom, zložil Vogel. 7. „Gradiček“, gledališčina šaloigra v enem djanji. — Ves program obeta jako prijeten večer; lepe pesmi, vesela komedijca, in pa podučno, posebno našim gospem in gospodičinam namenjeno berilo gosp. dr. Razlaga: vse te točke so porok, da bode resnica, kar je v prvi besedi obečala „čitalnica svojim“: utile dulci. Začetek „besedi“ je ob 7. uri zvečer.

— (Cerkveno petje.) Prvo adventno nedeljo 27. dne t. m. bode v stolni cerkvi ob 10. uri velika péta maša, pri kateri bode pod vodstvom g. Ant. Försterja čez 50 pevcev pelo: mašo od staroslavne L. Haslera († 1612), Graduale od Jos. Förstera in Offertorij od Ant. Förstera. — Prijatelje veličastnega petja spominjamo na to cerkveno slovesnost.

— (Odgovor gospodu Dežmanu na njegovo „odprto pismo“ na-me adresirano v 246. listu „Tagblattovem“.) Da častiti bralci „Novic“ izvedó, kaj je gosp. Dežmana tako zeló na konja posadilo, da mi je, kakor malo popred njegov tovarš Keesbacher po „Tagblattu“ poslal „odprto pismo“, o katerem bom tukaj spregovoril par besedic, moram jim pred vsem povedati to, da v poslednjem listu „Novic“ v „pobirkih“ iz obširnega članka „Slov. Nar.“ v 7 ali 8 vrsticah povzeta zanimiva novica, kako je gosp. Dežman skušal T. Schrey-a na stolu ravnateljstva realkinega v Ljubljani obdržati, ga je razsrdila tako, da je celo stran „Tagblattu“ napisal, „Novicam“ srce in ledice preiskaval, mene za vse „hudobije“, ki se nemškutarjem godijo po Slovenskem, odgovornega proklamiral, zato mi pa tudi prav očetovske nauke dajal in sicer še veliko družih otrobov zvezal, vendar pa onega „quod erat demonstrandum“, ni demonstriral. „Ali ste pač — tako piše gosp. Dežman — zdravega uma bili ta čas, gospod doktor! ko ste ono laž iz gnojnice „Slov. Nar.“ v svoj list pobrali?“ — Na to vprašanje, v katerem gosp. Dežman zopet dokumentira nobléso svoje koterije in svojega lista, najpred jez, gosp. Dežman! vprašam Vas: kako

da stopite Vi s tem vprašanjem do mene? ker si vendar niste upali obširne povesti, ki jo je „Slov. Narod“ menda iz prav bistrega studenca, a ne iz „kloake“ svetu že pred 14 dnevi razglasil, vsaj za laž proklamirati, ako že v velikodušnosti Svoji ali po pogovoru z „ekscelenco“ v ponosni zavesti Svoji, češ, da „leonon capit muscas“, niste hoteli tožiti „lažnika“. Tudi zdaj v Svojem „odprtem pismu“ do mene, v katerem, kakor nekdanj vitez Don Quixote po veterinah, mahate Vi po nebistvenih pritiklinah, nihče ne najde, da bi bili odločno rekli, da to, kar je po „Slov. Nar.“ prof. Perger, iz Dunaja prišedši, v Ljubljani pripovedoval, bila bilaž. Ker dopisnik „Narodov“ pravi, da prof. Perger je to „dogodbico vsacemu pripovedoval v poduk in kratek čas“, tedaj odkritosrčni gosp. profesor te historijce tudi Vam ne bo skrival. — Da ste mene počastili s Svojim „omikanim“ pismom, me prav srčno veseli, morebiti Vam zdaj jez s tem v to pomagam, da bote izvedeli „lažnike“, ako nočete, da pšica, na druge spuščena, se ne vrne v Vas nazaj. Al da bi Vam jez odgovarjal na zmes „Tagblattovo“, tega pri vsem nekdanjem najinem prijateljstvu, ko ste mi drage volje včasih pomagali „Novice“ vredovati in mi za mojega „Koledarčka“ pisali „proklete grablje“ itd. vendar od mene nikakor pričakovati ali zahtevati ne morete, in sicer zato ne, ker mi ne dopušča čast moja, da bi se boril zoper napade v takem časniku, kateri, kakor „Tagblatt“, je zaničevan od vsega slovenskega naroda, in je vrhunec svoje „slave“ dosegel z obrito svinjsko glavo. Tega tedaj od mene ne zahtevajte, sicer pa bodite vverjeni, da se še zmiraj radosten spominjam onega slovenskega Dežmana, ki je v prejšnjih letih tako navdušeno „slavo“ pel „Slavjanom“ in „českemu levu“, in da Vas, gosp. Dežman! v tem spominu še tudi dandanes pri naših ljudéh zagovarjam, kedar tožijo zoper Vas, da ste tako togotni in strastni, ter jih tolažim, naj Vam tega ne zamerijo, kajti v zbirki živinski muzeuma ste dan na dan med volkovi, medvedi, risi, hijenami in drugo zverino, zato se človeka v vednem pogledu takošne družine lahko prime togota in divja natura, vsaj se Vi sami za-me bojite, da se „Landesschulratha“ lahko prime nekoliko „Landesthierarza“. „Landesschulrath“ je pa vendar tega še prav vesel, da je tudi „Landesthierarzt“, vsaj Vam je iz parlamentarnega življenja znano, da so včasih ljudje ravno o šolskih zadevah naše dežele tako neumni kakor živina, in v tacih okoliščinah je treba, da „Landesschulrath“, ker je po naključbi tudi „Landesthierarzt“, more ceniti njihovo besedovanje.

Sprejmite gospod Dežman! končno drage volje zagotovilo, da odkritosrčnost prav rad vsaki pot povrača z odkritosrčnostjo  
Dr. Janez Bleiweis.

### Novičar iz domačih in ptujih dežel.

*Iz Dunaja.* Državni zbor je za zdaj pri kraji: obé zbornici, gospôska in poslaniška, una z večo, ta s prav majhino večino glasov ste sprejeli adresi, ki ste si kakor krajcar krajcarju podobni: polni pogubnega centralizma in togote do sedanjega ministerstva; — tudi volitve v delegacijo so gotove, in pobiranje davkov za dva meseca po dosedanji meri je dovoljeno. S tem so spolnili naši (kranjski) poslanci nalogo, ki jih je vsled adrese deželnega zbora peljala na Dunaj. Ministerstvo pa neki po vseh napadih, ki jih je doživelo od „ustavovercev“, zdaj še trdnejše stoji kakor popred, ne zato, da bi večina narodov ne zahtevala odločno federalističnega, ampak zato, ker večina sedanjega „reichsratha“ nikakor ne zastopa večine narodov avstrijskih in ker kolovodji njeni so že dvakrat

preočitno pokazali, da so toliko za vladu kakor zajec za boben.

Povejmo zdaj malo bolj na drobno, kaj se je pretekli dni godilo v „reichsrathu“. Zbornica gospôska je sprejela, kar jej je načrtal „veliki liberalec“ grof Ant. Auersperg, ki se je spet po svoji navadi iz Slovencev norčeval. Glasovalo je le 10 gospodov proti adresi, kajti mnogo družih ne hodi v zbor, ker vidijo, da ta pot ne pelje Avstrije do sreče. Da kolovodji zbornice gospôske sami med svojimi nimajo preveč zaupanja, videlo se je pri volitvah v delegacijo, v katero ni nobeden izmed njih izvoljen. — Poglavitne točke adrese, ki jo je kaka zbornica poslancev osnovala kot odgovor Njega Veličanstvu, so te-le: Avstriji je na očitno korist, da odkritosrčno-prijateljsko zvezo goji z Nemčijo (se ve da ta je prva skrb nemškim centralistom) — decemberska ustava je nedotekljiva podlaga državi naši; — česki deželni zbor se s tem, da ni volil poslancev v državni zbor, ni le pregrešil zoper spoštovanje, ki gre temeljnim postavam, in zoper domoljubje, na katero ga je vlada tolikokrat in tako prizanesljivo opominjala, on je marveč teden za tednom čedalje več zahteval ter kot samostojni zastop poleg državnega zbora obravnaval celó državne stvari; — vlada naj skrbi za dotične predloge, da se povsod vpeljejo neposrednje volitve v državni zbor, ki bodi neodvisen od deželnih zborov; državno zedinjenje sosednjih nemških okrajin tudi Avstriji (!) nalaga dolžnost, skrbeti za krepko središčino zastopništvo vseh kraljestev in dežel; — s pravo zadovoljnostjo državni zbor pozdravlja odpravo konkordata ter pričakuje predloge potrebnih, dotičnih postav, osnovanih v duhu temeljnih državnih postav; — pravi uspeh državnega zbora je le pričakovati, ako se tudi vlada po svoji dolžnosti in stanovitno drži ne le oblike, ampak tudi duhá ustave; — že sestava sedanjega ministerstva ni zaupanja dajala ustavoljubnim državljanom; to zaupanje je pa ono popolnoma podrlo s svojimi nesrečnimi poskušnjami, ki so veliki pregreški zoper duhá ustave. — To je jedro glasovite adrese zbornice poslancev.

Ko je 19. t. m. prišla ta osnova v obravnavo zbornici, se oglasí poslanec Groholski in v imenu vseh Poljakov izrekuje, da ta adresa je taka, da se nobeden izmed njih z nobeno besedo ne bode udeležil razprav in da vsi bodo le na posled glasovali proti tej adresi.

Za njim se oglasí poslanec tirolski baron Giovannelli in govori tako-le: „Gospod prvosednik! Vsi zastopniki Dalmatinski, Kranjski, Tirolski, Isterski, Predarelski in Tržaški, potem enakomisleči njihovi tovarši iz Bukovine, Gorice in Štajarskega dali so mi naročilo, Vam, gospod prvosednik izročiti naslednje razjasnilo: Mi se sklepamo z razjasnilom, katero so oddali častiti gospodje poslanci iz Galicije, in se nočemo udeleževati obravnave o adresinem načrtu. Kajti mi zametujemo strogo stališče one stranke, ki je izdelala adresin načrt; mi se zavarujemo proti duhu, ki dije iz njega in kateri je zoper vsako porazumljenje. Mi marveč v imenu dežel, ktere zastopamo, čutimo dolžnost, očitno in slovesno izgovoriti, da hočemo porazumljenje med vsemi narodi in da to porazumljenje spoznamo za prvo in najvažnejšo nalogo vlade Njega Veličanstva, da zahtevamo spravo, ki ustanovi notranji mir in okrepi moč proti vnanjim, ktera vsa različna plemena in narode avstrijske zedini pri vzajemni udeležbi javnega življenja in delovanja, kakor tudi z vzajemno zvezo enake ljubezni in udanosti in zvestobe do najvišjega prestola oklene vse dežele in narode avstrijske. Onemu splošnemu vtisku, ki ga budi adresin načrt, nasproti stavimo to opravičeno in glasno izrečeno željo in zahtevo